

“Mõned asjad kaovad ajaloo prügikasti.”

| Aivar Aasamäe

Vaikuse ja omaette olemise küla

Metsanurga esindab kunagist traditsioonilist hajaküla, kus öösel möiratab karu.

☉ Raske on aastal 2016 uskuda, et vaid 25 kilomeetri kaugusel Tallinnast asub koht, kuhu linnakära ei ulatu ega tiheasustus pole veel jõudnud. Aga ometi on see võimalik, sest Metsanurga on (vähemalt siiani) Eestile omase hajaküla traditsioone kandmas. Oma majast naabri akendes tulesid naljalt siin ei näe. Kuigi ajad muutuvad, ja nagu ütleb 20 aastat külavanema ametit pidanud ja sel suvel tiitli üle andnud Kuusepõllu talu peremees Märt Luus: kätt ei saa külaelanikud arengule ette panna. “Võib-olla 20–30 aasta pärast on nagu ringtee ääres, angaarid püsti ja... Midagi ei ole teha, elu läheb edasi,” ütleb ta mõtlikult.

“Tallinnani on ju vaid 25 kilomeetrit, ja arvata, et jäämegi siia üksindusse...,” ei usu ka tema abikaasa Maia, et vaikuse ja omaette olemise idüll igavesti kestab.

Luuside pere oli üks esimesi, kes nii-öelda uuel ajal Metsanurka elama tulid. Enne neid elas sealkandis vaid Elmar Metsar, kes on praegustest külaelanikest ainsana seal kogu elu elanud.

Jaht juhtis tallu

Luusid on pärit Tallinnast, kuid jahimehena käis Märt 80ndatel Metsanurga küla kandis ja leidis koha, mis talle kohe meeldima hakkas. See koht oligi Kuusepõllu talu. Toona kuulusid maad Rahva Võidu kolhoosile ja linnainimestele krunte kolhoosimaadele ei müüdnud, see oli kolhoosi esimehe Rudolf Mannovi seisukoht. “Ilmselt oli see sellest aspektist, et kohalikud tegid siin tööd ja siis linnainimesed oleksid suvitunud nende kõrval,” arwab Märt.

“Inimene, kes kardab olla üks metsas, siin elada ei saa,” arwab Märt.

1990. aastal aga õnnestus Luusidel talukoht endale osta. Kui veel 80ndatel ei viinud talu juurde teedki, siis 90ndate alguses oli tee juba olemas. Kuid tee teeks, majas polnud elektritki. “Mina tõin nõuka aja lõpus elektri siia, muidu polnudki,” meenutab Märt. “Elekter oli siin pikk aega kehva, nii mõnigi inimene, kes tahtis külla elamist osta, loobus selle pärast. Aga nüüd on siin oma alajaam ja puha.”

Maia ja Märt Luus ostsid Kuusepõllu talu 1990. aastal. Siis oli endisest talumajast alles vaid varemed. “Tuttavad soovitasid selle ära lammutada ja uue maja ehitada,” ütleb Mart, kes taastas siiski vana hoone.

Küla postkastid on iga talu poolt ise kujundatud.

Kuid Metsanurga küla ei tekkinud eelmise sajandi 90ndatel. Juba sada aastat varem elasid inimesed samas talus, kus Luusid praegu. Mida nad seal, keset metsi, soid ja rabasid tegid ja kuidas elatist teenisid, ei oska Märt pakkuda. Lõpuks leiab ta analoogia tänapäevaga. “Küllap käisid Tallinnas tööl,” usub taluperemees.

Perenaine Maia pakub, et vanimad põlistalud on Metsanurgas mitusada aastat vanad.

Kokku tullakse ka

Põhjused, miks Luusid Tallinnast käre metsa vahele kolisid, on ikka needsamad, mis Metsanurgal pakkuda: rahu, vaikus ja omaette olemine. “Issand, milline nauding. Ma olin linnas elanud nii palju aastaid,” meenutab Maia, ja lisab, et hirmu küll ei olnud. Pigem tekitasid hirmu linnas liikuvad pätid ja narkomaanid. “Inimene, kes kardab

olla üks metsas, siin elada ei saa,” arwab Märt. “Tänapäeva inimene ei taha enam eriti minna loodusesse. Mina, kes ma käin kogu aeg metsas, tean, mis seal toimub. Väga harva, kui metsas kedagi kohtab.”

Mida aastad edasi, seda rohkem hakkas külla taas elanikke tekkima. Tulid need, kes ise kunagi Metsanurgas elanud; need, lii ka uusi inimesi. Uusi maju kerkib Metsanurka siiani. Viimase viie aasta jooksul on viis elamist ehitatud, pakub Märt.

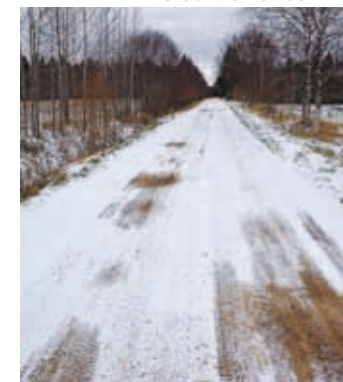
Kuid see ei tähenda, et majad külg külje kõrvale kerkiksid. Kuusepõllu peremees pakub külla raadiuseks viis kilomeetrit ja perenaine majapidamiste arvaks veerandsada. Kui veidike arvutata, siis saab aru, et tegu on endiselt hajakülaga. Ehk kohaga, kus inimesed igapäevaselt naabri aia tagant läbi ei käi ja üksteist ei kohta. Kuid see ei tä-

henda, et üldse läbi ei käidaks või läbi ei saadaks. Vastupidi, suhted on head, kuid austatakse üksteise omaette olemist. Sellepärast ju siia koliti.

Maia ütleb, et see, et inimesed üksteisest kaugel elavad, aitab pigem suhetele kaasa. Märt nõustub temaga. Ja kui Maia ütleb, et siia tulevad ainult väga toredad inimesed elama, nõustub Märt taas ja ütleb, et paha inimene ei saagi metsa vahele elama tulla, sest ta peab ju oma pahameele kellegi peale kogu aeg välja valama.

Kokku saavad kõik külaelanikud vähemalt korra aastas. Juba kaksikümne aastat on Metsanurgas korraldatud küla kokkutulekuid. Ja korraldatakse ikka külakorda. Kuusepõllu pererahvas on pidu teinud kolmel korral. Maia nimetab kokkutulekuid “võrratuteks”. “Igauks toob ise peo kaasa – tuuakse süüa, juua, hääd ja paremat. Peo korralda-

Fotod: Marko Tooming

Hajaküla vajab korralikku teed, ja see on olemas. Märt Luus palub tänada valda, et teed korras hoitakse.

ja peab ainult oma õue korda teema,” kirjeldab ta. “Kokkutulekutel käivad ka need, kes on siit pärit, aga enam siin ei ela.”

Iga aastaga on peod toredamaks muutunud. Kui algul lisandusid muusikalised etteastetud ja tantsunumbrid, siis mulu suvel tellis peo korraldanud talu kohale tuttava kopterijahi koos kopteriga. Nii sai külarahvas linnulennult oma küla vaadata.

Peale kokkutulekute tulevad külaelanikud kokku ka talguteks, ja seda mitte ainult üleriigiliste aktsioonide ajaks. Tavaks on saanud üksteise aitamine suurematel töödel. “Abi on saadud paljudel töödel. Küsi kelle käest tahad, ikka on abi saadud,” ütleb Maia ja Märt vaid kinnitab tema sõnu.

Ja kui kokku saadakse, suheldakse ära oma suhtlemised ja räägitakse ära mured, nagu Maia ütleb. Kui taas abi vaja, saab ra-

huliku südamega naabrite juurde minna. “Meil on siin külas oma massöör, pagar, vaibakuduja, pärjategija (Maia ise – M.T.), betoonivalaja, lillemüüja, autoabi,” loetleb perenaine. Seega – praktiliselt iga mure korral saab abi.

“Iga päev ei ole suhtlemist, siis kui on vaja, siis suhtleme. Me ei ole seda tüüpi inimesed. Igapäevaselt elame oma elu,” ütleb Märt.

Karu möire öös

Peale vaikuse ja külaelanike elavad Metsanurmes ka metsloomad. Koduloomi palju ei peeta, vaid Luuside naaber Elmar peab lambaid. Ja kui metsa vahel lambaid pead, siis pead arvestama, et karjast kipub kaduma hundi jagu.

“Karu on siin ka,” ütleb Maia. “Mart läks öösel kempu ja kuulis, kuidas karu möiratas.” Märt muigab ja selgitab, et karu läks nähtavasti elektrikarjusesse sisse.

Muresid metsloomadega pole, sest need, kes siia kolunud, ei saa ju metsakartjad olla. Pigem ollakse pettunud, kui jahimehed põdrad metsast ära ajavad. “Inimesed on hoopis õnnelikud, kui näevad jälgi või metssiga üle tee minemas,” ütleb Märt.

Kuusepõllu peremees ise ehitas koos sõbraga tedreoni, kus käiakse kevadeti tedremängu vaatamas ja pildistamas. Jahi- ja loodusturiste Metsanurgas aga ei liigu. Märt arvab, et ju on siin liiga tavaline keskkond ja räägib taas tänapäeva inimese ükskõiksusest looduse vastu. “Inimestel pole enam seda kommet, et läheb metsa jalutama. Inimene naudib ainult seda, et tal on oma maja, mitte keskkonda,” räägib ta.

Midagi arhailist on Metsanurga külas küll. Kasvõi see, et ühes küla talus, Sildemäel, elab neli põlvkonda koos. Küll mitte ühes majas, kuid siiski koos. Kus veel tänapäeval sellist asja kohtab?

Ja tundub, et kunagine hajaküla oli eestlaste jaoks põhjusega eelistatud elamise viis. Kui üksteisele liiga lähedale satutakse, kiputakse tülli minema. Nagu tänapäeval tiheasustuses naabrid üksteist kohtusse kaebavad, ütleb Märt.

Absoluutselt, hüüatavad nii Maia kui Märt ajakirjaniku küsimuse peale, kas eestlased saavad omavahel läbi siis, kui elatakse üksteisest piisavalt kaugel. Ju neid tuleb uskuda. | **Marko Tooming**

Uuest aastast saab end müra eest paremini kaitsta

○ Järgmise aasta 1. jaanuarist asendab uus atmosfääriõhu kaitse seadus seni kehtinud välisõhu kaitse seaduse. Üheks valdkonnaks, milles on ette nähtud olulised muudatused, on inimeste kaitse ülemäärase müra eest.

Liigne müra kahjustab inimeste heaolu ja tervist, pelutab teisi elusolendeid ning vähendab kinnistute väärtust ja vajab seega riigi sekkumist. Uus seadus kohustab kohalikke omavalitsusi müraprobleemide lahendamiseks varasemast süsteemsemalt tegelema ning annab kodanikele senisest suuremad võimalused selles kaasa rääkida.

Kohalikel omavalitsustel tuleb mürale tähelepanu pöörata juba tänagi, ent seda eelkõige üksikute kinnistute ja hoonete kaupa. Nii on Riigikohus hiljaks aegu rõhutanud, et detailplaneeringute koostamisel ning ehitus- ja kasutuslubade andmisel tuleb omavalitsustel mürale tähelepanu pöörata ja tekkida võivad probleeme võimalikult suurel määral ennetada. Selge on, et nt suure liiklusega tee äärde elamute või lasteaia rajamisega tuleks välja selgitada, kas see üldse võimalik on ning kuidas müra vähendada, et see tervist ei kahjustaks.

Uus seadus nõuab müraküsimuse lahendamisel aga veelgi läbimõeldumad ja ennetavamad tegutsemised. Valla või linna territooriumil müranormide ületamise korral on omavalitsustel kohustus kaardistada kõik normide ületamist põhjustavad müraallikud ja nende mõjuulatuse. Müraolukorda kirjeldavale kaardile peab märkima nii müraallikud kui ka nende mõjualast tekitatud müra tasemed.

Oles välja selgitanud müraprobleemi olemuse ja ulatuse, tuleb omavalitsusel järgmise asjana välja töötada tegevuskava olukorra parandamiseks kogu omavalitsuse territooriumil. Selleks tuleb tal müraallika valdajaga esmalt kokku leppida, kuidas ja millal seda teha. Näiteks võivad omavalitsus ja arendaja kokku leppida selles, et arendaja lisab mürarajaste ventilatsiooniseadmetele summutid. Kokkulepitud tegevuskava tuleb kajastada omavalitsuse arengukavas ning nii müra kaardistamise kui tegevuskava tulemustega arvestada kõigi uute planeeringute koostamisel.

Müraprobleemide korral tuleb need kaardistada hiljemalt 30. juuniks 2019 ning tegevuskava olukorra lahendamiseks peab valmima hiljemalt 30. juuniks 2020.

Nagu eelpool öeldud, tuleb omavalitsustel uue seaduse kohaselt müraprobleemidele lahendusi otsida eelkõige kokkuleppel müra põhjustajaga. Para-

tamatult võib aga esineda ka olukordi, kus müra põhjustaja pole valmis tegema piisavalt selleks, et mürahäiring vajalikul määral väheneks. Millised võimalused on omavalitsustel sellistes olukordades?

Kasutusluba vajavate ehitiste puhul on kohalikel omavalitsustel võimalik kokkuleppe mitesaavutamisel kasutusluba kehtetuks tunnistada, kuna mürale kehtestatud piirväärtuste ületamist põhjustav ehitis ei ole ohutu. Pärast kehtetuks tunnistamist saab loa anda juba selliste tingimustega, mis tagavad lubamatu mürahäiringu kõrvaldamise. Näiteks võib lärmaka ventilatsiooniseadmega varustatud kaupluselt nõuda uute seadmete paigaldamist või olemasolevate varustamist täiendava mürasummutiga.

Muudel juhtudel, nagu näiteks riigiteede ja kaevanduste puhul, on omavalitsusel võimalik mürahäiringu lahendamiseks pöörduda teiste riigiasutuste, eelkõige terviseameti poole. Terviseameti kohustus on kontrollida, et kehtestatud müranormidest kinni peetakse, ja õigus müra põhjustajale ettekirjutusi koostada. Ettekirjutuse täitmata jätmisel võib terviseamet müra tekitajalt välja mõista sunniraha, vajadusel mitmel korral.

Praegu kehtiva müra reguleeriva õiguse ei anna kodanikele suuremat õigust mürasse sekkuda, kui esitada kaebus terviseametile, ent 1. jaanuarist 2017 kehtima hakkava uue seaduse järgi peab kohalik omavalitsus avalikkust kaasama kohe müraprobleemide kaardistamisel kui ka nende lahendamiseks tegevuskava välja töötamisel. Sisuliselt tähendab see avalikkuse teavitamist kaardistamise või tegevuskava koostamise algusest ning selles kaasa rääkimise võimalustest ajalehtede kaudu. Seejärel tuleb vähemalt kaheks nädalaks asjasse puutuvad dokumendid avalikkusele tutvumiseks ja kommenteerimiseks välja panna ning reeglina peaks korraldama ka sisulise arutelu.

Uus seadus annab seega kohalikele elanikele senisest paremad võimalused juhtida tähelepanu omavalitsuse territooriumil leiduvatele olulistele müraallikatele ning kaasa rääkida. Kõiki laekunud ettepanekuid ja märkuseid tuleb omavalitsusel seejuures otsuse tegemisel arvesse võtta. Viimane ei tähenda küll kaasarääkijatega tingimata nõustumist, ent eeldab, et ametnikud proovivad kodanike muudest aru saada, arutavad neid sisuliselt ja head kaasamistava järgides ning ettepanekutega mittenõustumisel põhjendavad seda arusaadaval moel. | **Siim Vahtrus**, SA Keskkonnaõiguse Keskkuse juht

Kurna mõis: suur minevik ja argine tänapäev

Parki hakatakse järgmisel aastal korrastama.

○ Kiili ja Rae valla piiril asuva kunagise suure Kurna mõisa kompleksi osadel on väga erinev saatus – kui uhke puidust peahoone on aastakümnetega muutunud kummituslikuks ja eemalepeletavaks varemaks, siis näiteks endine ait, karjakastell ja kellamaja on korralikult renoveeritud ning elavad uut ja ilusat elu.

Kirju minevikuga mõisakompleks on näinud erinevaid omanikke, alustades kunagistest aadlikest, jätkates eelmise vabariigi aegse Tallinna linnavalitsusega ja lõpetades tänapäevase Tallinna Sadamaga. Kui suurem osa omanikest on mõisaga hästi ümber käinud, siis taasiseseisvumisaegsed omanikud enamjaolt mitte. Näiteks praegu kuulub puidust mõisahäärber, mis tontliku varemena hämaruses möödakäijaid ehmatab, ärimees Jaan Mugrale, kes pole peale häärberi ostmist seal midagi teinud. Viimati 2002. aastal tulekahjus kõvasti kannatada saanud peahoone on loodusjõudude meelevaldas ja vajub tõenäoliselt lähiaastatel lihtsalt kokku.

Kurna külanem Aivar Aasamäe, kes on küla ja mõisa ajalugu põhjalikult uurinud, on ise mõisa peahoones sündinud. Aasta oli siis 1960. Toona ja ka järgneval paarikümnel aastal oli peahoone tema sõnul väga heas korras. “Mõisa mäletan veel väga ilusana. Oli kuni 1970ndate keskpaigani väga šeff L-kujuline hoone,” rääkis ta. “Siin oli 70ndatel oma kauplus, suur saal, kus kino näidati. Peahoones olid korterid.”

Sõltub omanikust

Aasamäe elas peahoones 1970ndate keskpaigani, siis koliti ema-isaga Jürisse, kus elas veerand sajandit. Aastast 2001 on Aasamäe taas Kurna elanik. Loomulikult ei ela ta enam mõisahäärberis, vaid eramajas. Häärberi elanikkond jäi aastast aastalt viletsamaks. Viimased elanikud lahkusid häärberist sel suvel. “Mõned asjad kaovad ajaloo prügikasti ja selle hoonega on vist sama asi, sest seda enam korda ei tee,” ütleb külanem mõtlikult.

Kohaliku patrioodina on tal südamest kahju, et lisaks peahoonele on nii mõnedki mõisaraajatised käest lastud. Kompleksi kuulusid mõisa hiilgaegadel lisaks häärberile viinaköök, mis hiljem muudeti õlleköögiks, jääkelder, ait, kellamaja, viljakui-vati, tallid ja karjakastell. “Praegu on kolmel hoonel korralikud omanikud – aidal, kellamajal ja

Veel hiljuti elasid räämas mõisahoones inimesed, kuid külanema sõnul ei ela praegu seal enam keegi.

kastellil,” ütles Aasamäe ja kirub 90ndate alguse erastamise aega, mil paljud hooned said omaniku, kel polnud tahtmist või oskust omandiga midagi peale hakata.

Kõigil kolmel korras mõisakompleksi hoonel on eri omanik. Kunagist mõisaaita teab laiem avalikkus ehk kõige rohkem, sest seal on vahelduva eduga tegutsenud restoran Üksik Rüütel. Praegune omanik katvateb sel aastal suletud toitlustuskoha uuesti avada ning Aasamäe tema sõnades ei kahtle. Kuigi nime soovib ta enne avamist ära muuta, sest sõna “üksik” pole just väga kutsuv.

Kunagine kellamaja on ümber ehitatud eramuks. Aasamäe räägib, et seal asunud kellaga anti talurahvale märku, millal algab töö, millal lõuna ja millal koju saab. Torn, kus kell asus, hoonel enam pole ja selle taastamine algsel kujul on võimatu, sest pildimaterjali pole säilinud. Kolmas korras hoone, kunagine karjakastell, on samuti eraisikute käes ning neile jagub külanemal vaid kiidusõnu. Kastelli sisehoovis asus 1936 aastal ehitatud neljakorruselise veetorn, mis jäi viimaseks uusehitiseks mõisas. Täna on tornist säilinud kaks korrust.

Park tehakse korda

Kuid üllatavalt kombel pole mõisakompleksi suurima muinsuskaitsealase väärtusega hoone ei häärber ega kastell ega kellamaja. Selleks on hoopis kunagine viinaköök, mis siis, kui mõisnikelt võeti ära viinootmise monopol, muudeti õlleköögiks. Seda rääkis külanemale ajaloolane Ott Sandrak.

Viina-õlleköögi taga asub mõisapark, millega on suured plaanid vallal. Praeguseks loo-

Fotod: Marko Tooming

Kurna külanem Aivar Aasamäe seisab mõisa peahoone ees asuval erilisel kivil, kuhu kohalikud talupojad on sajandeid tagasi kraapinud sisse mõisnike, kes neile erilise tähendusega olid, nimed. Üks nimedest on von Fersen, kes suur näljahäda aastatel enne Põhjasõda avad talurahvale oma viljaaida ukseid.

tusetult võsastunud ala hakatakse järgmisel aastal korrastama. “Rae vald leidis renoveerimiseks 60 000 eurot. Meie ettepanekul tuleb siia disc-golfi rada,” rääkis Aasamäe.

Park koos selle juurde kuuluvate nelja tiigiga kuulub valla-

le. Tiikide süsteemil on oma huvitav ajalugu, sest need rajasid kunagi vabatahtlikult kohalikud talupojad. “See juhtus suure näljahäda ajal enne Põhjasõda, 1695–97, kui talupojad kaevasisid mõisnikule tänutäheks need tiigid, sest mõisnik avas neile oma viljasalved, et rahvas nälga ei sureks,” jutustas Aasamäe. Pae sisse kaevatud tiigid on ääristatud maakividega ning on tänu kivisele põhjale säilinud tänapäevani.

Suure mõisakompleksi rajatisi aga jagub kõikjale Kurnasse. Seal asus kunagi ka suur veski, mille asupaigas ei olnud pikka aega kindlad. Siis selgus, et veski asus praeguse Maxima logistikakeskuse kõrval. “See kahe meetri kõrgune müür on otse lae kõrval,” rääkis Aasamäe. “Kui keskust ehitama hakati, ütlesin peremehele, et ärge seda küll jumala eest maha lükake.”

Kurna mõisa aladel on elu keenud sajandeid ja sajandeid, kuni eelmise aastatuhande lõpuni, mil enamus asustusest nihkus üle Tallinna ringtee. Külarahvas eesotsas külanemaga peab väga oluliseks, et püüdnud il lastaks lihtsalt laguneda ja tolmuna ajalooks muutuda. Kõike taastada, nii nagu kunagi oli, pole enam võimalik. Omal moel on elu ja mälu säilimisele kaasa aidanud ka suur ringtee remont, kui tee ehitati neljarajaliseks ning selle alla rajati jalakäijate tunnel. Sinna pani külarahvas mullu sügisel üles Kurna ajalugu kajastava fotonäituse ning ristas koha Kultuuritunneliks. Kes sealt läbi käib, jääb kindlasti vaatama. Ehk on see osa kohalikest mälestustest, mis kangekaelselt ei lase hävineda mõisakompleksil ning saab tulevikus ise osaks ajaloost. | **Marko Tooming**

Foto: Marko Tooming

Hääletada saab jaanuaris ka Kiili vallamajas.

Kiili vallavalitsus kuulutab välja ideekonkursi "Kaasav eelarve 2017"

☉ Kõigil Kiili valla registris olevatel vähemalt 16-aastastel elanikel on kaasava eelarve raames võimalik pakkuda välja ideid ning nende üle hääletada. Kiili valla 2017. aasta eelarves on selleks otstarbeks kavandatud 15 000 eurot.

Tingimused:

- tegu peab olema investeringuobjektiga, mida on võimalik antud summa eest 2017. aasta jooksul lõplikult valmis ehitada/rajada/hankida;
- investeringuobjekt peab pakkuma avalikku hüve ja olema avalikus kasutuses;
- investeringuobjekti hili- sem ekspluatatsioon ei tohi endaga kaasa tuua märkimisväärseid püsikulusid vallaelarvele;
- kui investeringuobjekti realiseerumine sõltub Kiili vallavalitsusega mitteseotud osapoolte tahtest (muu omavalit-

sus, riigiasutus, firma või eraisik), siis peab olema garanteeritud nimetatud osapoolte nõusolek (nt maa kasutamiseks vms). Ideede kirjeldused palume saata digiallkirjastatult hiljemalt 15. detsembriks 2016 aadressil info@kiilivald.ee.

Kirjelduse pikkus max A4, millele võib olla lisatud ka täiendav joonis, skeem või plaan.

Hääletamine toimub ID kaardi alusel Kiili valla kodulehel alates 1.–15. jaanuarini 2017 või samal ajavahemikul Kiili vallavalitsuses infosekretäri juures.

2016. aastal toimus kaasava eelarve hääletus esimest korda ning võitjaks osutus projekt, mille raames rajati Kiili parki ronila ning paigaldati välitre- nažöörid.

Täiendav info: aimur.liiva@kiilivald.ee. | **Kiili vallavalitsus**

Iga elektriseade võib olla tulekahju algus

☉ Põhja päästkeskuse staažikad menetlejad ütlesid välja tõe: "Ühtegi elektriseadmesse ei ole viga sisse projekteeritud, aga need on võimatu projekteerida ka nii, et sinna viga tekkida ei saa."

Kuidas siis teha, et elektriseadme alguse saanud põleng poleks üks levinumaid tulekahju põhjuseid?

Ilma elektrit ja elektriseadmeid kasutamata tänapäeval ju samuti ei saa ning tegelikult ei peagi.

• Hoia ühes vooluvõrgus mõistlik arv elektriseadmeid, parem vähem kui rohkem.

• Ära mängi ise elektriku, elektritööd jäta kogemustega litsentsi omavale meistri- le, lisaks elektrijuhtmetele lase üle vaadata ka kodu elektrikaitsmed ja seinakontaktid.

• Kodust lahkudes või magama minnes ei ole turvaline tööle jätta pesumasinat või nõudepesumasinat.

• Tegelikult on mõistlik kodust lahkudes lülitada võimalikult palju elektriseadmeid mit-

te ooterežiimile, vaid välja.

• Leia see aeg ja loe enne paigaldamist elektriseadmete kasutusjuhendeid.

• Elektrikerisel või elektriradiaatoril ei ole mõistlik kuivatada riideid, tegemist on põlevmaterjaliga, mis süttib kergesti.

• Lahtise leegiga külmunud torude sulatamine on üliohtlik, tegelikult saab igal aastal alguse tulekahjusid ka tööstusliku kuumapuhuriga torude sulatamisest.

• Ära lae mobiiltelefone, tahvel- või sülearvuteid voodis, sellised seaded vajavad laadimise ajal ülekuumenemise vältimiseks õhku, kergestisüttivate materjalide nagu padjad ja tekid vahel nad õhku saada ei pruugi.

• Ära jäta midagi ka väljalülitatud pliidi- le, laps või lemmikloom võib selle uuesti tööle lülitada ning tuleõnnetus ongi käes.

• Kindlusta oma kodu ning kontrolli vähemalt kord kuus suitsuanduri korrasolekut. | **Indrek Hirs**, Põhja päästkeskuse presiesindaja

Kangrus avatakse 2017 uus lasteaed

Ehitus läheb maksma natuke üle miljoni euro.

☉ Rohkem kui kuu aega tagasi, 20. oktoobril, algas Kangru alevikus uue lasteaia ehitamine. Juba pikalt kavandatud asutus avab uksed järgmise aasta sügisel. Kiili Varahalduse Sihtasutuse juhataja Assar Kalvet ütles Kiili Lehele, et lasteaed valmib plaanide kohaselt augustis 2017. Hoone projekteeris Visioonprojekt OÜ ja ehitajaks on AS Parmeron.

Uue lasteaia ehitamine läheb maksma 1 010 028 eurot, millest suurema osa, 80 protsenti, tasub Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Selleks, et toetada Tallinna lähipiirkonna valdade ettevõtmisi, lõi riik paar aastat tagasi programmi "Tallinna linna- piirkonna jätkusuutliku arengu tegevuskava", kuhu omavalitsused said esitada rahataotlusi.

Kiili vald taotles raha Kangru lasteaia ehitamiseks ja see raha vallale ka eraldati. Ülejäänud 20 protsenti ehk omaosaluse tasub vald oma eelarvest.

Loomulikult tuleb lisaks majale lasteaia jaoks rajada mänguväljakud ning sisustada maja. Ka selle jaoks tuleb raha valla eelarvest.

Assar Kalvet ütles, et hoone suletud netopind on 1004 ruutmeetrit, millest koetavat pinda on 983 ruutmeetrit. "Lasteaia

Fotod: Visioonprojekt OÜ

Selline hakkab Kangru lasteaia hoone välja nägema.

hoone on planeeritud neljale rühmale, lisaks saal ja muu selline," lisas ta.

Maksimaalne kohtade arv lasteaias hakkab olema 96, aga reaalne arv sõltub sellest, kui palju on söimerühmasid, kus laste lubatud arv on oluliselt väiksem kui aiarühmas. Sügisel hakkab lasteaed ka kohe tööle, kinnitas Assar Kalvet.

Lasteaia hoone ümber ehitatakse lisaks välja vajalikud parklad, kõnniteed, õueala mänguväljakud ja kinnistusesene välis-

valgustus, ütles sihtasutuse juhataja.

Nagu iga ehituse puhul, tuleb ka seekord kohalikel elanikel leppida teatud ebamugavustega, kuid lasteaia hoone valmimiseks on need vajalikud. "Kohalikud elanikud peavad arvestama ehitusest tekkiva müra ja suurenenud liikluskoo- musega," lausub Kalvet. "Kiili Varahalduse SA vabandab kõikide võimalike lasteaia ehitustegevusest tekkivate ebamugavuste pärast." | **Marko Tooming**

Jõulutoetustest vallas

☉ Ühekordset rahalist toetust 65 eurot on võimalik taotleda kolme ja enama lapsega peredel, puudega lastega peredel, vanemliku hoolitsuseta laste eestkostele ja hooldusperedel, kelle elukohaks rahvastikuregistri andmete kohaselt on Kiili vald. Kui kolme ja enama lapsega peres kasvab vähemalt üks laps, kellel on määratud puue, on makstava jõulutoetuse suurus 130 eurot.

Ühekordset 30 euro suurust

toetust saavad taotleda õigusvastaselt represseeritud isikud, kelle elukohaks rahvastikuregistri andmete kohaselt on Kiili vald.

Avaldusi saab esitada 1. novembrist kuni 20. detsembrini e-posti teel või ise kohale tulles. Avalduse vorm on kättesaadav Kiili valla koduleheküljel (kiilivald.ee).

Kiili vallavalitsuse poolt on kõigile kuni 18-aastastele lastele, kelle elukohaks rahvastiku-

registri andmete kohaselt on Kiili vald, kingituseks kommi- pakk.

Kiili Gümnaasiumis õppivad lapsed saavad kommipakid kätte koolis, Kiili Lasteaias käivad lapsed saavad kommipaki kätte lasteaias.

Mujal koolides ja lasteaedades õppivate kuni 18-aastaste laste kommipakid on lapsi ootamas Kiili vallavalitsuse sotsiaal- osakonnas 1.–31.12.2016. | **Ann Vahtramäe**, sotsiaalõunik

FOTOLUGU

VAELA NOORMEES EESTI PARIM NOORRATTUR

Eesti 2016. aasta Eesti Jalgratturite Liidu reitingu parim noormees ja Eesti parim noor jalgrattur on Kiili vallas Vaelas elav Markus Pajur! Super! Palju, palju õnne, Markus! Õnnitlused samuti tema vanematele – Ly ja Maarek. Fotol on Eesti parim noorsõitja Markus Pajur auhinda vastu võtmas. (Kaupo Kütt)

☉ PALJU ÕNNE

SÜNNIPÄEVAD NOVEMBRIS

89 Koidula Ameerikas	05.12
85 Hilja Kuusmik	17.12
85 Leander Lents	20.12
82 Laine Rannamäe	09.12
82 Ants Raag	30.12
81 Evi-Mai Noorväli	26.12
80 Asta Peeduli	15.12
80 Ants Väljataga	18.12
78 Jaan Mõttus	13.12
78 Õitse Liiva	22.12
76 Helmi Pink	06.12
76 Jaan Eevel	26.12
75 Viivi Neare	08.12
75 Niina Arumeel	09.12
75 Tamara Izborskaja	25.12
70 Helmuth Lillepruun	15.12
70 Vello Lehtjõe	16.12
70 Jussi Tapani Mäenpää	22.12
70 Eino Abroi	23.12

MEIE VALDA SÜNDISID

- 22. oktoober Martin Saarep, palju õnne, Gerda Raag ja Marko Saarep!
- 23. oktoober Marten Madisson, palju õnne, Kristi Altoja ja Erkki Madisson!
- 25. oktoober Robin Tamm, palju õnne, Jaana ja Rain Tamm!
- 29. oktoober Kristofer Vilo, palju õnne, Kerli Pajo ja Taivo Vilo!
- 10. november Rasmus Isok, palju õnne, Karin Kork ja Martin Isok!

Selgusid Harjumaa aasta tegijad

☉ Ülemöödunud nädalal tehti teatavaks Harju maakonna tegijad aastal 2016, samuti aasta küla, toetajad, ettevõtted ning kodanikuühendus. Laureate tunnustati 24. novembril Kuusalu vallas Kolgaküla rahvamajas.

Aasta väikeettevõtteks valiti Saku vallas toimetav Esko Talu OÜ. Aasta ettevõtte tiitel läks Tiptiptap OÜ-le, kes praeguseks on tootmise viinud Rae valda, kuid aastaid tagasi asusid ettevõtte tootmishoones Kiili vallas Luige baasis.

Harjumaa aasta tegu kuulutati esimest korda välja aastal 2007, mullu sai tiitli Saue valla avatud külavärvad. Tänavu pärjati Anija vallas kohaliku elu ja koostegemist edendav Anija Lüliti.

Aasta toetajaks valiti tänavu Aave Transport OÜ, mis tegutseb Raasiku vallas Järsi külas. Kodanikuühenduse tiitli sai EELK Risti kogudus Padise vallas. Saku valda läks ka teine tiitel, kui sädeinimeseks valiti Anneli Kana Metsanurme külast.

Aasta küla tiitel anti esimest korda välja aastal 2005 ja siis sai selle Ohtu küla Keila vallast. Tänavune maakonna aasta küla on Kelvingi Viimsi vallast. | **Kiili Leht**

Foto: Tiptiptap OÜ

Tiptiptapi toodetud laste mänguväljak. Ettevõtte alustas tootmist Luigel.

Uuel aastal saab esmakordselt taotleda madalalpalgaliste tagasimakset

Alates veebruarist saab esmakordselt taotleda madalalpalgaliste tagasimakset ehk madalalpalgalisel täistööajaga töötajal tekib õigus saada tagasimaksete poolt saata jooksul tasutud tulumaksu ulatuses.

Madalalpalgaliste tagasimaksete kantakse inimesele üle kord aastas ja selle eesmärk on madalalpalgalise töötaja sissetuleku suurendamine. Alates novembri keskpaigast on võimalik e-maksuametis/e-tollis kontrollida, kas tingimused tagasimaksete saamiseks on täidetud, tagastatav summa selgub pärast tuludeklaratsiooni esitamist.

Kes saab taotleda?

Tagasimakset saab taotleda täisealine Eesti elanik, kes on taotlusele eelneval aastal töötanud täistööajaga vähemalt kuus kuud ja kelle aastane kogutulu jääb alla 7817 euro.

Täistööaja saab ka kokku liita ehk kui inimene töötab mitme töölepingu alusel, aga vähemalt 40 tundi nädalas, siis on ka temal taotlemise õigus olemas. Täistööaja tingimust ei nõuta töövõimetuspensionäridelt, osalise või puuduva töövõimega isikutelt, kelle eest maksab sotsiaalmaksu kuumääralt Töötukassa (kuni juunini 2016 maksis sotsiaalkindlustusamet). Oluline on, et osalise või puuduva töövõimega inimese töödandja on tema töövõimest teadlik ja esitanud vastava taotluse Töötukassale (kuni juunini 2016 sotsiaalkindlustusametile), sest muul juhul ei ole võimalik seda tagasimaksete tegemisel arvesse võtta.

Kuidas arvutatakse?

Aastase maksimaalse 7817 euro suuruse kogutulu hulka kuu-

lub lisaks töötasule ka näiteks pension, ettevõtlustulu, dividend, maksustatav toetus, stipendium, preemia vms. Tagasimaksete suurus sõltub sissetuleku suuruselt ehk mida lähemal on aastane sissetulek 7817 eurole, seda väiksem on saadav rahaline tugi. Samuti mõjutab tagasimaksete suurus isiku tulumaksukohustus ja tulumaksu tagastus. Kui inimene teeb tuludeklaratsiooni lubatud maharvamisi (näiteks eluase-melaenu intressid, koolituskulud, täiendav maksuvaba tulu lapse ülalpidamisest või pensioni korral), siis see mõjutab tagasimaksete suurus.

Täpne summa arvutatakse välja tuludeklaratsiooni alusel, mille inimene esitab 2017. aasta veebruaris-märtsis. Taotlust tagasimaksete saamiseks on võimalik esitada pärast deklaratsiooni kinnitamist sealsamas elektroonilises keskkonnas ja kui inimene täidab tingimused, siis ilmub sinna eraldi teavitust.

Tagasimaksete jõuab inimese pangakontole sarnaselt tulumaksu tagastamisega ehk kõigepealt kantakse see üle inimese ettemaksukontole maksu- ja tolliametis, kust vajadusel võetakse maha muud täitmata kohustused (maksuvõlg, tasumata trahvid, kohtutäituri nõue). Seejärel tehakse ülekande inimese pangakontole, esimesi tagastamisi alustab maksu- ja tolliamet maikuu.

Kindlasti on siinkohal oluline meeles pidada, et kuna toetus suurendab inimese sissetulekut, siis võetakse seda arvesse talle toimetulekutoetuse määramisel. Rohkem infot leiab maksu- ja tolliameti kodulehelt. | **Tiina Normak**, maksuameti maksude osakonna talitusejuhataja

Keegi ei pea head tegema, aga kui ta teeb, saab ta ise paremaks inimeseks. Teisi aidates aitame ka iseennast!

Igal aastal ootame jõuluaega – valget lund, võimalust aeg maha võtta ja kallite inimeste seltskonnas viibida. Ootame kingitusi ja jõuluimeid. Millegi kauni ja salapärase ootus teeb meid justkui veidi paremaks, õrnemaks ja lahkemaks. Jõulud on headuse, valguse ja imede aeg, miks siis mitte ka andmise aeg. Hea on teada, et Eestis on viimastel aastatel aina rohkem heategevusorganisatsioone, ettevõtteid ja inimesi, kes ei pea paljude jõuluajal ka kellegi teise heaks midagi teha või jagada. Püüame sellel jõulukuul ka meie ühiselt oma panuse heategevusse anda. Kiilist umbes 20 km kaugusel Maidla külas asub SA Haraka Kodu. See on kodu kolmekümne kuuete raske ja sügava ning liitpuudega noorele. Haraka Kodu on nende igapäevane elukoht, samas ka koht, kus tegevusjuhendajate abil viiakse läbi igapäevast õppe- ja arendustööd. Selleks, et vajalikud õppevahendid ja pildimaterjal kauem kasutusel saaks olla, vajab Haraka Kodu pere ühte olulist kontoritarvikut – laminaatorit.

Oleme ühiselt jõuluvanale kingikoti täitmise abiks! Selleks vajame kõigi teie abi – Kiili Gümnaasiumi õpilased, õpetajad, vanemad, kooli külalised.

Alates esimesest adventist on kooli fuajees annetuskausti, mis ootab kõigi meie väikest panust 17. detsembril koolis toimuva jõululaada lõpuni. Kogutud rahasumma anname koos väikese jõulukontserdiga edasi SA Haraka Kodu perele 19. detsembril 2016.

Külas Vanurite Eneseabi ja Nõustamisühingul

Sellise toreda nimega koht asub Tallinnas Kadriorus Poska tänaval. Sellise imelise koha asutaja on härra Heino Hankewitz, kes on juhatatuse esimees üle 20 aasta ja kes viis elu eakate eneseabiühingute idee Saksamaal juba varem.

See on üks tore soe maja ja seal on sama soojad inimesed, kes moodustavad selle maja hea aura. Seal majas töötab 50 ringi. Maja on avatud kõigile Eesti inimestele, sinna võib igal ajal minna – jalgu puhata, lehti lugeda ja üksteisega suhelda. Töötab kohvik. Ringidest osavõtjatele on väike osamaks. Korraldatakse ekskursioone, toimub nõustamine, kus räägivad oma ala spetsialistid. Toimuvad näitused.

Härra Hankewitz võttis Nele Vendliga ühendust ja soovis an-

sambel Elurõõmu esinema tunni aja kavaga. 25. oktoobril, kui oli koolivaheaeg, sai Nele ka nõusse Tiina Vaalma Kiili Kunstide Koolist, kes juhendab laste kandleringi.

Esinesid Mikkel Reinola, Eliise Almazov, Ireen Erlich, Trinity Oja, Mirtel Kommussaar, Mari Kamar, kes esitasid “Kus on minu koduke”, “Ei lind ei laul”, “Kaera Jaan”, karmoskadel – Tiina Vaalma ja Mattis Reinola. Ansambel Elurõõm esines koosseisus Maire Pikk, Reet Saksniit, Aliina Rattasepp, Asta Ilter, Niina Arumeel, Vaili Karendi, Elle Kurmiste, Ülle Mannov, Aime Põldsalu. Esitati “Meie laul”, “Naerata”, “Aeg on aeg”, “Kolmanda nooruse laul”, “Keegi pole üksik laev”, “Helisev maailm”, “Mis sest, et aastad kaovad”, “Kohtumise laul”. Lapsed said

Foto: Maire Pikk

Ansambel Elurõõm külas Vanurite Eneseabi ja Nõustamisühingul.

kõik šokolaaditahvli ja oli kaetud laud, lauljatele aga eraldi ruumis kohvilaud – aktiivi valmistatud võileivad ja maiused ning toimus mõnus vestlus härra Hankewitziga maja toimetus-

test. Järgmine esinemine toimus ansambel Elurõõmul Jüris 6. novembril, kus tähistas oma 20. aastapäeva ansambel Lustilised. | **Maire Pikk**

11. detsembril kell 16.00
Kiili Rahvamajas

Tantsuga talvesse

Esinevad • Kiilitar • Kiili Keerulised • Kiili Ago ja memmed • Kiili Kapell • Leigarite noorterühmad Tallinnast

Tasuta!

www.kiilirahvamaja.ee
Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

6. jaanuaril kell 20.00
Kiili Rahvamajas

UUE AASTA PIDU

Õhtut juhivad Fred Rusanov
Meelt lahutab Improteater
Tantsuks mängib ansambel Tully
Avatud baar

Pääse 20€ (sisaldab tervitusjooki ja snäkke)
Kohtade broneerimine aadressil kadi@kiilivald.ee
Kohtade arv on piiratud!

www.kiilirahvamaja.ee
Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

TULE TALVEVÕLUMAALE!

SUUREPÄRANE KONSERT-ELAMUS LASTELE!

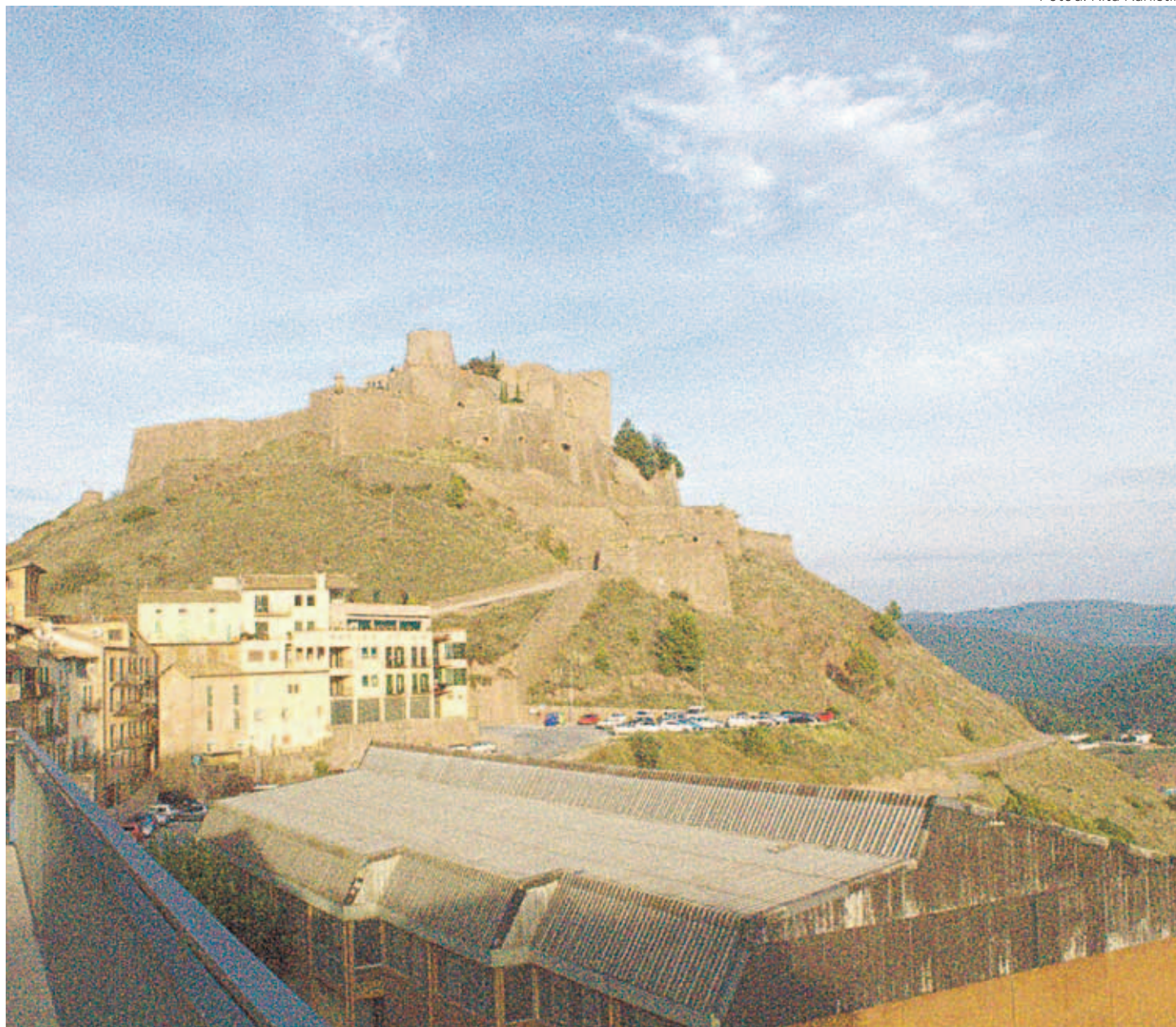
OOTAME SIND 9. DETSEMBRIL TÄPSELT KELL 18:18 ALGAVALE SUURELE TALVEKONSERTILE, MIS TOIMUB KIILI RAHVAMAJA SUURES SAALIS.

MEELEOLU ON MAAGILINE NING ÕHK ON TÄIS PÕNEVUST JA SALAPÄRA!

KONSERTI TEEVAD KAUNIKS KIILI KUNSTIDE KOOLI LAPSED NING NAUTIMIST ON NII KÕRVALE, SILMALE KUI KEELELE!

SISSEPÄÄS ON TASUTA

Fotod: Rita Kanistik

Mägi Vall de Nurias, kus asuvad klooster, kirik ja hotell.

Kiili õpilased Hispaanias

Vahetusõpilastena käidi Barcelonas, Gironas ja Vall de Núrias.

Oktoobri lõpus käisid Kiili Gümnaasiumi 11. ja 12. klassi õpilased Hispaanias. Me osalesime õpilasvahetuse programmis Kataloonias asuva Cardona linna kooliga. Meie rühmas oli 17 õpilast ning õpetajad Marina Rannula ja Mari Hinnov.

Sellise õpilasvahetuse eesmärgiks oli praktiseerida inglise keelt, mis on mõlemas koolis esimeseks võõrkeeleks. Õpilased olid pandud paari hispaania õpilastega ja meid majutati meie sõprade peredes.

Reis oli juba ammu ajast planeeritud ning õpilased olid elevil. 18. oktoobri õhtuse lennuga lendasime Girona lennujaama ning seal kohtusime oma vahetusõpilastega esimest korda.

Troonide mängu linnas

Kõik päevad olid sisustatud hispaanlaste kooli või pere poolt. Esimesel päeval tegime esitlusi ja tutvustasime oma riike ning mängisime koolihoovis sportlikke mänge. Lõunat läksime sööma kodudesse, kus saime proovida katalaani toite. Erinevates peredes pakuti pastaroorgi, paellat, kalmaare ja kohalike magustoite, näiteks katalaani kreemi. Meid üllatas kõige rohkem see, kui palju seal saia söödi. Sai oli hommikusöögiks, teiseks hommikusöögiks (Hispaanias süüakse hommikust

Kiili õpilased koos oma võõrustajatega.

kaks korda), lõunaks ja alati ka õhtusöögi kõrvale.

Käisime veel ära Barcelonas, mis on Kataloonia pealinn, Gironas ja Vall de Núrias, mis asub Pürenee mäestikus. Barcelonas külastasime Sagrada Família, mis on kuulsat arhitekti Antoni Gaudí meistritöös. Linnakursiooni käigus külastasime muid Gaudí ehitisi ning vanalinna ja lõpuks jõudsime mere äärde. Gironas toimus ka linnakursioon giidiga, kes rääkis palju huvitavat linna ajaloo kohta.

Kõik "Troonide mängu" vaatajad said näha ja kõndida mööda filmist tuttavaid paiku. Sarja kuuenda hooaja seeriad on just filmitud Gironas.

Vall de Núria külastus oli

meie jaoks kõige huvitavam, kuna nii suuri mägesid ei näe eestlane tihti. Rongiga sõitsime mäe tippu, kus asusid klooster, kirik ja suusakeskuse hotell. Tipust, mis on umbes 2000 m meretasemest, tegime 7-kilomeetrise matka alla bussi juurde. Tee oli kivine ja enamasti allamäge, aga vahel oli ka mõni tõus. Ühe päeva veetsime ka Cardona linnas ning külastasime linnas asuvat lossi ja soolakaevandust.

Vestlus iseseisvusest

Nädalavahetuse veetsime oma hispaania kodudes ning kataloonlasi huvitas väga Eesti iseseisumine, sest Kataloonia üritab iseseisvuda. Paljudes peredes küsiti: "Kas elu on nüüd parem?" ja "Kuidas te selle saavu-

tasite?". Proovisime neile selgitada ja võrrelda praegust elu nõukogude ajaga, mis oli paljudele üllatav.

Ilm oli reisi ajal enamasti ilus. Meie jaoks oli päeval ikka päris soe, kuni 20 kraadi, kuigi hispaanlased arvasid, et see on väga külm ning minu partner Eva ehmus hommikul, kui ma ei võtnud paksemat kampsunit kaasa. Siiski nautisime viimast sooja ilma teades, et kodumaa juba lumi sajab.

Meie jaoks oli päeval ikka **päris soe**, kuni 20 kraadi, kuigi hispaanlased arvasid, et see on väga külm.

Reis oli väga tore kogemus. See oli hea võimalus näha Hispaaniat ja tundma õppida selle kultuuri ning minu jaoks oli üllatav kataloonlaste suur tahe saada iseseisvaks riigiks. Toit, pered ja vaatamisväärsused olid kõik väga huvitavad. Mõnes olukorras tulid kasuks ka hispaania keele algteadmised. Enamus meist on gümnaasiumis õppinud neli kursust hispaania keelt. Märtsikuu viimasel nädalal tulevad hispaania õpilased Eestisse, et tutvuda meie vaatamisväärsustega ning elada nädal aega eesti peredes. Ootame neid juba ja kavatseme olla väga külalishahked. | **Annika Aguraiuja**

Jüri koguduse jõuluteated

Nabala palvemajas

26.12 kell 15 jõulupuu palvemaja suures saalis. Laulu ja salmi võtab igaüks ise kaasa, osaleb Jüri koguduse segakoor

Jüri kirikus

11.12 kell 12 adventipüha jumalateenistus ja Jüri kiriku 131. aastapäev. Muusika Kiili koorilt
11.12 kell 17 adventikontsert, Lagedi koor Heliand
15.12 kell 19 adventikontsert, Rae Kammerkoor ja Jaan Pehk
18.12 kell 12 adventipüha jumalateenistus, Jüri koguduse segakoor
18.12 kell 17 adventikontsert, Tõnis Mägi

24.12 Jõuluõhtu jumalateenistused
kell 14, jutlus diak. Ülo Liivamägi
kell 16, jutlus õp Tanel Ots, Jüri Perekoor ja solistid
kell 18, jutlus õp Tanel Ots

25.12 kell 12 jõulupüha jumalateenistus peredele
31.12 kell 16 vana-aasta õhtu

Kiili valla noorte ja vanade pensionäride

jõulupidu

17. detsembril kell 13.00

Kiili Rahvamajas

Esinevad Rein ja Sirje Kurg

www.kiilirahvamaja.ee

Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

18. detsembril kell 16.00

Kiili Rahvamajas

kontsert

Jõuluootus

Esinevad Kiili Kammerkoor ja käsikellade ansambel Grazioso

Esitamisele tuleb traditsiooniline jõulumuusika ja uuem Eesti muusika

www.kiilirahvamaja.ee

Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis

12 soovitus, kuidas oma päeva aktiivsemaks muuta

⊕ Vähene liikumine ja madal füüsiline aktiivsus on üsna levinud probleemid üle maailma. Ida-Tallinna Keskhaigla peavaluõde Egle Türk annab nõu, kuidas lihtsate tegevustega oma igapäevast aktiivsust suurendada.

Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel on vähene füüsiline aktiivsus seotud igal aastal umbes 3,2 miljoni surmajuhumiga üle maailma, olles sellega suurem riskifaktorite hulgas neljandal kohal. Vähene füüsiline aktiivsus tõstab riski haigestuda südamehaigustesse, insulti, kõrgvererõuhaigusesse, diabeeti, vähki, depressiooni, vähendab luude ja lihaste tugevust, tõstab kolesteroolitaset, aeglustab vereringet ning soodustab ülekaalu teket.

Täiskasvanud inimestele on soovitatav 150 minutit mõõduka koormusega või 75 minutit tugeva intensiivsusega füüsilist aktiivsust nädalas. Ei ole aega selleks? Vaata üle oma päevaplaan ning ajakasutus – paljud liikumisvõimalused on tasuta ning päevast aktiivsust saab suurendada tegelikkuses ka väga lihtsate muudatustega.

Kodus ja vabal ajal

- Kasuta lifti asemel treppi – 15 minutit trepist kõndimist kulutab ca 137 kalorit.

- Tee vajalikke koduseid toimetusi – kodutöödega saab ühendada ka ühise perega veedetud aja, vesteldes samal ajal näiteks päevasündmustest. Labidaga lumekoristamine kaotab 415 kalorit tunnis, pöranda pesemine 240 kalorit tunnis.

- Veeda perega aktiivselt aega – jalutage peale ühist õhtusööki või enne lõunat, mängige sportmänge, sõitke jalgrattaga jne. Ole lastele eeskujuks!

- Valmista kodus ise süüa – ühes tunnis võid kaotada nii ligi 150 kalorit, lisaks on see oadavam ja tervislikum.

Tööil

- Joo vett – päeva jooksul regulaarselt vett juues pead liikuma ka tualetti!

- Pargi auto töökohast kaugeemale või ühistransporti kasutades välju 1–2 peatust varem – igal tööpäeva hommikul ja õhtul üks peatus varem väljumine lisab keskmiselt 3 km liikumist nädalas.

- Arvutiga töötades tööta vaheldumisi istudes ja püsti – istumiseks võid kasutada ka istumispalli.

Soovitused tööandjale

- Jaga töötajatele infot füüsilise aktiivsuse kohta – see näitab, et hoolid töötajate tervisest.

- Koostage organisatsioonisisene strateegia töötajate füüsilise aktiivsuse suurendamiseks. | **Egle Türk**, Ida-Tallinna Keskhaigla peavaluõde

15. ala – võrkpalli – võitja Kangru võistkond.

14. ala – discgolfi – võitja Kiili 2 võistkond.

Discgolfi kõik osavõtjad.

13. ala – keegli – võitja Nabala-Paekna võistkond.

16. ala – mälumängu – võitja Kangru võistkond.

Fotod: Kaupo Kütt

Lõppesid vallarahva sportmängud

⊕ Kiili vallarahva IX sportmängude 12. ala – ratas+jooks teatevõistlus – toimus Kiili ümbruses metsas ja pargis. Võistkonnas neli meest ja kaks naist. Rattadistants 3,2 km ja jooksuring 1 km.

Naised sõitsid rattaga ühe ringi ja mehed kaks ringi ning naised jooksid kaks ringi ja mehed kolm ringi.

Osales 8 võistkonda. Võidu, väga napi noppis seekord Kiili 2 võistkond, koosseisus Triin Maler, Kärt Roossaar, Lauri Tamm, Kris Pulver, Bruno Tamm, Rainer Kravets, ajaga 1:19.03,32. Teise koha saavutas ajaga 1:19.03,70 Kangru võistkond, koosseisus Andra Rannik, Fanny Lamp, Märt Mäesalu, Markus Vaher, Anti Arumägi, Karl Mell ning kolmanda koha ajaga 1:24.43,18 Vaela-Mõisaküla võistkond, koosseisus Elizabeth Jõgi, Anneli Sutter, Ahto Tuuling, Taimo Nellis, Andres Riisman, Janar Novitski. Järgnesid:

4. Luige-Sausti 1:25.25,12, 5. Maksimaa 1:25.44,23, 6. Kiili I 1:26.26,11, 7. Lähthe 1:30.49,06, 8. Metsanurga 1:42.07,65.

15. ala – keegel – toimus Rae Keeglisaalis. Võistkonnas kaks meest ja üks naine. Osales 10 võistkonda.

Oma eelmise aasta esikohta kaitses Nabala-Paekna võistkond, koosseisus Eve Urbas, Margus Mänd ja Aivar Hannus, visates maha 545 kurikat. Kõva lahingu andis võitjatele seekord Vaela-Mõisaküla võistkond – Margit Maidla, Margus Maidla ja Toomas Vendel –, tabades 521 kurikat ning tubli kolmas koht Kiili I võistkond, koosseisus Airi Lavdrik, Marko Kikas ja Märt Allikas, 429 kurikaga. Järgnesid: 4. Luige-Sausti 403 kurikat, 5. Lähthe 399 kurikat, 6. Kiili 2 396 kurikat, 7. Maksimaa 389 kurikat, 8. Kangru 342 kurikat, 9. Metsanurga 290 kurikat, 10. Sõmerlased 218 kurikat.

14. ala – discgolf – toimus

Saku discgolfi pargis. Võistkonnas kaks meest ja üks naine. Osales 8 võistkonda. Võitis Kiili 2 võistkond, koosseisus Mari-Pirnipuu, Kristjan Leol ja Margus Kozerenko 190 viskega. Teise koha 194 viskega saavutas Vaela-Mõisaküla võistkond, koosseisus Mari-Liis Onno, Indrek Iljin ja Karl Aksin, ning kolmanda koha 195 viskega Luige-Sausti võistkond, koosseisus Liisi Naarits, Marko Saviauk ja Karmo Saviauk. Järgnesid: 4. Kiili I 200 viset, 5. Maksimaa 219 viset, 6. Kangru 223 viset, 7. Metsanurga 280 viset, 8. Sõmerlased 282 viset.

15. alal – võrkpallis – osales 8 võistkonda. Kõik seitse mängu võitis ehk esikoha saavutas Kangru võistkond, koosseisus Andra Rannik, Veljo Volt, Margus Rämmi, Karl Kuhlberg, Karmo Tõra, Ralf Tõra, Harri Tallinn, Markus Maila. Teise koha saavutas kuue võiduga Vaela-Mõisaküla võistkond, koos-

seisus Mari-Mai Koha, Raili Sõna, Ahto Tuuling, Kristjan Sikaste, Kuldar Männilaan, Erki Arumeel, Lauri Arumeel, Amor Saal, ning kolmanda koha viie võiduga Kiili 2 võistkond, koosseisus Katrin Soima, Laura Väikemaa, Kristo Meius, Rasmus Meius, Andres Alus, Kris Pulver, Kaupo Kütt. Järgnesid: 4. Maksimaa 4 võitu, 5. Luige-Sausti 3 võitu, 6. Kiili I 2 võitu, 7. Sõmerlased 1 võit, 8. Lähthe 0 võitu.

Viimane, 16. ala – mälumäng – toimus Kiili rahvamajas. Esitati 25 spordiküsimust. Osales 11 võistkonda. Kõige targem oli Kangru võistkond, koosseisus Kätlin Atonen, Andra Rannik, Siim Rannik, Meelis Atonen, Tõnu Seil. Teise koha saavutas Kiili I võistkond, koosseisus Karin Kütt, Margus Parts, Tõnu Aami-sepp, ning kolmanda koha Luige-Sausti võistkond, koosseisus Angelika Lott, Vaike Kuusk, Remi Lott, Hannes Palang. Järgnesid: 4. Nabala-Paekna, 5. Vae-

la-Mõisaküla, 6. Kiili 2, 7. Sõmerlased, 8. Metsanurga, 9. Maksimaa, 10. Kiili Keerulised, 11. Kiili Gümnaasium.

Võistkondlik paremusjärjestus

1. Kiili 1	140 p
2. Kangru	139 p
3. Kiili 2	129,5 p
4. Luige-Sausti	127 p
5. Vaela-Mõisaküla	117 p
6. Maksimaa	113 p
7. Lähthe	97 p
8. Metsanurga	75 p
9. Sõmerlased	69,5 p
10. Nabala-Paekna	59 p
11. Kiili Keerulised	38 p
12. Kiili Gümnaasium	22 p

Kokku osales Kiili vallarahva IX sportmängudel 378 inimest. Täna kõikide võistkondade esindajaid ja eestvedajaid. Auhinnalaua eest hoolitsesid Kiili vallavalitsus, Kiili Spordiklubi, AS Estko, Kiili Betooni OÜ, Toomas Väljataga, Peeter Kosemaa. Aitäh teile! | **Kaupo Kütt**

7 moodust, kuidas säästa küttearvelt

☉ Talv on midu ilus aeg, aga olgem ausad: ees ootab kaheksa kuud kütmist, mis nõuab rahakotist lõivu. Kuigi hooned on oma ehituse, seisukorra ja küttesüsteemi poolest erinevad, leiab igauks siit häid nõuandeid, mida oma kodus rakendada.

1. Kontrolli aknaid ja uksti Vanematel akendel sulge kõik praod, kuid parem oleks aknad välja vahetada. See on küll suur väljaminek, kuid pikemas perspektiivis tasub see end ära. Uuematel akendel kontrolli tihendeid, vajadusel uuenda neid. Vaata üle ka välisukse tihendid ning välisseinas asuvad süvendid.

2. Kontrolli küttekehi Ahjukütttega elamuid kontrollib korstnapühkija. Gaasi- ja keskkütttega eluruumides aga peaksid kontrollima, kas see on tasakaalustatud ja korralikult õhutatud. Küttesüsteemi tasakaalustamisega on võimalik vähendada küttekulu kuni 30%. Selleks kutsu kütteekspert. Küttekeha õhutamise aga saad enamasti teha ise, õhutamise vajadusest annab küttesüsteem märku mulksamise teel. Kui sul on ruume, mida sa ei kasuta, siis tasub nendes jaotustorud ja ventiilid isoleerida.

3. Automatiseeri küttesüsteem

Niimoodi väldid ala- ja ülekuutamist säästes küttearvelt 5–25%. Automatiseerimise vahendeid on lihtsamast keerulisemani igas hinnaklassis. Sõltuvalt oma küttesüsteemist küsi vastava eksperdi käest nõu. Kui automatiseerimine pole võimalik, võta ühistust teemaks eraldi lugejate paigaldamine.

4. Küta ruume vastavalt vajadusele

Kütteperioodil loetakse normaalseks õhutemperatuuriks eluruumides 18–22°C. Samas ei pea kõik ruumid ühesoojad olema. Esikut kasutada harva, seega võiks seal piirduda 15 kraadiga. Kui laste- ja elutoas tunded end

mugavalt 20–22 kraadi juures, siis kõõgis toimetamiseks ja magamistoas puhkamiseks on 18 kraadi ideaalne. Ruumid, mida sa kasutad harva või ei kasuta üldse võiks hoida optimaalse 12–14 kraadi juures.

5. Tuuluta, aga ära jahuta Külmal ajal ruume tuulutades tee aken kuni viieks minutiks pärani lahti, võimalusel lülita selleks ajaks välja ka küte. Akent tuulutussendis jätta pole soovitatav: värskes õhu maht on väike, kuid soojakadu suur. Ühtlasi, ära lase toal täiesti maha jahtuda, sest iga kraad temperatuuri tõstmist lisab küttekulu ligi 5%.

6. Lase küttekehal oma tööd teha

Vaata tubades ringi ja veendu, et küttekehad poleks blokeeritud mööbli, kardinade või muude esemete poolt. Vastasel juhul ei pääse soojus ringema ja peab rohkem kütma.

7. Kasuta kardinaid ja vaipu maksimaalselt ära

Kui väljas paistab päike, vabasta aknad paksudest kardinatest ja ruloodest, et soojus pääseks tuppa. Päikese loojudes sulge katted: nii vähendad soojakadu ja takistad külma liikumist tuppa. Vaip aga on jala all mõnus ja soe. | www.laenukool.ee

In memoriam

ANTONINA HAZINSKAJA

25.06.1923–27.09.2016

Avaldame kaastunnet Eevi Leppikule kalli

ÕE

surma puhul.

Elle ja Enno

Kiili vallavalitsus teatab

LÄHTSE KÜLAS PAALI MAAUKSUSE DETAILPLANEERINGU AVALIK VÄLJAPANEK KIILI VALLAVALITSUSES, NABALA TEE 2A, 16.12.2016 KUNI 16.01.2017

Planeeritav maa-ala asub Lähtse külas. Planeeritava maa-ala suurus on 10,30 ha. Ehisregistri andmetel maaüksusel hooned puuduvad. Detailplaneeringu eesmärgiks on Lähtse külas Paali maaüksuse (katastritunnus 30401:003:0041) jagamine üheks elamumaa, üheks maatulundusmaa ning üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks. Detailplaneeringuga seatakse moodustatavale elamumaa sihtotstarbega krundile ehitusõigus ühe kuni 2-korruselise üksiklamu ning kahe kuni 1-korruselise abihoone püstitamiseks. Lisaks lahendatakse planeeringuala heakorrasuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimine ja tehnovõrkudega varustamine.

Detailplaneering muudab kehtivat Kiili valla üldplaneeringut järgmiselt: Üldplaneeringuga määratud miljööväärtes piirkondades kehtib detailplaneeringu koostamise kohustus ning kehtib reegel: 1 elamu 2 ha kohta, kusjuures piirdega võib piirata vaid elamut ümbriseva ala kuni ca 2000 m². Erandjuhtumil võib väiksemaks jagamine toimuda põhjendatud vajadusel detailplaneeringu alusel. Kuigi detailplaneeringuga on võimalik tagada antud tingimus elumehituse planeerimiseks, ei ole kinnistu jagamine üksnes 2 elamumaa krundiks mõistlik, sest elamu- ja kasutatakse vaid kuni 20% krundist. Lisaks on kontaktvõõndi elamumaa kruntide suurus vahemikus 2476–5639 m². Kuna Paali maaüksuse detailplaneeringuga soovitakse uut hoonetusala T-11115 Kurna-Tuhala tee ligedale, olemasolevate katastriüksuste Uus-Paali ja Vana-Paali vahel ning krundi suurus jääks kontaktvõõndis olevate elamumaa sihtotstarvetega kruntide vahemikku, siis on antud detailplaneeringu koostamise kohustus üldplaneeringu muutev detailplaneering. Detailplaneeringuga moodustatakse 1 transpordimaa sihtotstarbega krunt, suurusega 1161 m², 1 elamumaa sihtotstarbega krunt, suurusega 4073 m², millele seatakse uus ehitusõigus ja 1 maatulundusmaa sihtotstarbega krunt, suurusega 94 768 m², millele ehitusõigust ei soovita.

SAUSTI KÜLA SAUSTI TEE 68 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE ALGATAMINE KIILI VALLAVALITSUSE 01.11.2016 KORRALDUSEGA NR 603

Planeeritav maa-ala suurus on 19 569 m². Detailplaneeringu eesmärgiks on Sausti tee 68 katastriüksuse (katastritunnus 30401:001:1555) jagamine kaheks elamumaa katastriüksuseks. Ehisregistri andmetel asub krundil üksiklamu (ehitisregistri koodiga 120266877, ehitisealuse pinnaga 231,50 m²), eramu (ehitisregistri koodiga 120292083, ehitisealuse pinnaga 157,00 m²), Elektrivarustus 10/0,4 kV alajaam ja kaabelliinid (ehitisregistri koodiga 220286955, ehitisealuse pinnaga 185 m²), Kõstrioja tee kinnistute elektrivarustus (ehitisregistri koodiga 220604631, ehitisealuse pinnaga 143 m²) ja Kõstrioja tee kinnistute elektrivarustus (ehitisregistri koodiga 220582266, ehitisealuse pinnaga 273 m²). Sausti tee 68 krundi jagamisel kaheks elamumaaks moodustub krunt, millele jäävad olemasolevad ehitised ning mille ehitusõigust ei muudeta ning krunt, mille ehitised puuduvad ning millele määratakse ehitusõigus ühe üksiklamu ja ühe abihoone püstitamiseks ehitisealuse pinnaga krundil kokku 300 m². Lisaks lahendatakse planeeringu-ala heakorrasuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimine ja tehnovõrkudega varustamine.

Planeering ei muuda kehtivat Kiili valla üldplaneeringut.

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE MITTEALGATAMISE TEADE.

Kiili vallavalitsuse 01.11.2016 korraldusega nr 603 "Sauti küla Sausti tee 68 detailplaneeringu koostamise algatamine" otsustati mitte algatada detailplaneeringule keskkonnamõju strateegilist hindamist, sest:

1. detailplaneeringuga ei kavandata eeldatavalt olulist keskkonnamõju-ge tegevusi, millega kaasneks keskkonnaseisundi olulist kahjustamist, sh pinnase, õhu saastatust, olulist jäätmeteket, mürataseme ja vibratsiooni suurenemist;

2. lähtudes planeeringuala ja selle lähiümbruse keskkonnaningimustest ja maakasutusest, ei põhjusta ehitiste rajamine ning sihtotstarbeline kasutamine olulist negatiivset keskkonnamõju. Tegevusega kaasnevad võimalikud mõjud on eeldatavalt väikesed, nende ulatus piirneb peamiselt planeeringulaga. Avariiohtkordade esinemise tõenäosus on väike, kui detailplaneeringu elluviimisel järgitakse detailplaneeringuga esitatud tingimusi ja õigusaktidega kehtestatud nõudeid;

3. õigusaktidega kooskõlas toimuva tegevuse korral ei põhjusta detailplaneeringuga kavandatu piirkonnas looduskeskkonna vastupanuvõime ega loodusvarade taastumisvõime ületamist;

4. detailplaneeringu alal ega selle lähiümbruses ei paikne Natura 2000 võrgustiku alasid ega esine looduskaitsealuse §4 lg 1 mõistes kaitsitavaid loodusobjekte, mida planeeringuga kavandatav tegevus võib mõjutada;

5. kavandatav tegevus ei kahjusta inimese tervist, heaolu, vara;

6. detailplaneeringu alal ja selle lähiümbruses ei ole tuvastatud jääkreostust ning alal ei ole varasemalt toimunud keskkonnohtlikku tootmist ega muud keskkonnohtlikku tegevust. Planeeringu koostamisel tuleb arvestada Kaitseministeeriumi harjutusväljal toimuva tegevuse tulemusel tekkida võiva müraga ja kasutada müra mõju vähendavaid lahendusi. Kinnistu arendaja seab riigi kasuks isikliku kasutusõiguse müra talumiseks;

7. kavandatava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuse, kiirguse ega lõhna teket, vähest valgusreostust tekib valgustusest. Vibratsiooni võib esineda ehitustegevuse käigus, samuti on tavapärast suuremas koguses jäätmeteket seotud peamiselt ehitustöödega;

8. planeeritav alal kavandatud tegevus ei põhjusta olulist negatiivset ruumilist mõju, kui ehitiste projekteerimisel, ehitamisel ja kasutamisel järgitakse õigusaktidega kehtestatud nõudeid.

Planeeritav maa-ala suurus on 19 569 m². Detailplaneeringu eesmärgiks on Sausti tee 68 katastriüksuse (katastritunnus 30401:001:1555) jagamine kaheks elamumaa katastriüksuseks. Ehisregistri andmetel asub krundil üksiklamu (ehitisregistri koodiga 120266877, ehitisealuse pinnaga 231,50 m²), eramu (ehitisregistri koodiga 120292083, ehitisealuse pinnaga 157,00 m²), Elektrivarustus 10/0,4 kV alajaam ja kaabelliinid (ehitisregistri koodiga 220286955, ehitisealuse pinnaga 185 m²), Kõstrioja tee kinnistute elektrivarustus (ehitisregistri koodiga 220604631, ehitisealuse pinnaga 143 m²) ja Kõstrioja tee kinnistute elektrivarustus (ehitisregistri koodiga 220582266, ehitisealuse pinnaga 273 m²). Sausti tee 68 krundi jagamisel kaheks elamumaaks moodustub krunt, millele jäävad olemasolevad ehitised ning mille ehitusõigust ei muudeta ning krunt, millel ehitised puuduvad ning millele määratakse ehitusõigus ühe üksiklamu ja ühe abihoone püstitamiseks ehitisealuse pinnaga krundil kokku 300 m². Lisaks lahendatakse planeeringu-ala heakorrasuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimine ja tehnovõrkudega varustamine.

Detailplaneeringu koostaja on pole veel teada. Detailplaneeringu koostamise algatamise korraldaja on Kiili vallavalitsus (Nabala tee 2a, Kiili alev, tel 679 0260). Detailplaneeringu kehtestaja on Kiili vallavalitsus (Nabala tee 2a, Kiili alev).

Otsusega saab tutvuda tööpäeval Kiili vallavalitsuses (Nabala tee 2a, Kiili alev, keskkonnanõunik Siiri Treimann, tel 679 0278 või info 679 0260).

VALLAVALITSUSE OTSUSED EHTIS- JA PLANEERIMISKÜSIMUSED 25. OKTOBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 595 Projekteerimistingimuste määramine detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel ehitusprojekti koostamiseks Mooni tn 14, Luige alevik.

Vallavalitsuse korraldus nr 596 Ehitusloa väljastamine ehitise (puurkaev) rajamiseks Okka, Piissoo küla.

Vallavalitsuse korraldus nr 597 Ehitusloa väljastamine ehitise (mobiilidemast) püstitamiseks Kullerkupu 1a, Kangru alevik.

Vallavalitsuse korraldus nr 598 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksiklamu) Toompilha tn 2, Kiili alev.

1. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 600 Projekteerimistingimuste määramine

Nurmeniku tn 5 0,4 kV kaabelliini, jaotuskilbi ja liitumiskilbi ehitusprojekti koostamiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 601 Projekteerimistingimuste määramine Kullerkupu 1a 0,4 kV kaabelliini, jaotuskilbi ja liitumiskilbi ehitusprojekti koostamiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 602 Projekteerimistingimuste määramine Haldja tn 7a 0,4 kV kaabelliini, jaotuskilbi ja liitumiskilbi ehitusprojekti koostamiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 603 Sausti küla Sausti tee 68 detailplaneeringu koostamise algatamine.

8. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 608 Ehitusloa väljastamine ehitise (üksiklamu) püstitamiseks Mõisaküla tn 41, Mõisaküla, Kiili vald.

Vallavalitsuse korraldus nr 609 Ehituslubade väljastamine ehitiste (üksiklamu ja abihoone) püstitamiseks Lehise põik 5, Kiili alev, Kiili vald.

Vallavalitsuse korraldus nr 610 Ehitusloa väljastamine ehitise (üksiklamu) püstitamiseks Vana-Pikamäe, Arusta küla.

Vallavalitsuse korraldus nr 611 Kasutusloa väljastamine ehitisele (külmaveetorustik) Nööbi tee T1 ja Niidi tee T1, Lähtse küla

Vallavalitsuse korraldus nr 612 Kasutusloa väljastamine ehitisele (kanalisatsioonitorustik) Nööbi tee T1 ja Niidi tee T1, Lähtse küla

15. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 617 Projekteerimistingimuste väljastamine Kiili-Paldiski D-kategooria gaasitorustiku Kiili liinikraanisõlme piirkonnas katoodjaama ja anoodmaanduse projekteerimiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 618 Projekteerimistingimuste väljastamine sondisõlme ja gaasi rõhureguleerijaama projekteerimiseks Sookaera küla Kraani ja Sõlme kinnistutele.

Vallavalitsuse korraldus nr 619 Kasutusloa väljastamine ehitisele (üksiklamu) Pärna tee 10 Vaela küla

22. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 622 Ehitusloa väljastamine ehitise (üksiklamu) püstitamiseks Padi tn 1, Kiili alev, Kiili vald

Vallavalitsuse korraldus nr 623 Ehitusloa väljastamine ehitise (üksiklamu) püstitamiseks Okka tn 10, Luige alevik, Kiili vald

KESKKONNA- JA MAAKÜSIMUSED

1. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 604 Arvamuse andmine jäätmeloe taotlusele, AS Eesti Keskkonnateenused.

8. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 613 Isikliku kasutusõiguse seadmine, Lasteaia tn 1a, Lasteaia tänav T3, Lasteaia tänav T4, Lasteaia tänav T5, Lasteaia tänav T6.

Vallavalitsuse korraldus nr 614 Katastriüksuste lähiadresside muutmine Kangru alevikus.

Vallavalitsuse korraldus nr 615 Katastriüksuse jagamine, Viirpuu tn 14.

15. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 620 Katastriüksuse jagamine, Suure-Pärna.

Vallavalitsuse korraldus nr 621 Arvamuse andmine jäätmeloe taotlusele, ADSV Group OÜ.

22. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 624 Isikliku kasutusõiguse seadmine, Haldja tänav T1.

Vallavalitsuse korraldus nr 625 Isikliku kasutusõiguse seadmine, Kullerkupu tänav T1.

Vallavalitsuse korraldus nr 626 Arvamuse andmine jäätmeloe taotlusele, Eesti Keskkonnateenused AS

MUUD KÜSIMUSED

1. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 606 Sausti külas Konga katastriüksuse hoonestusõigusega koormamine.

Vallavalitsuse korraldus nr 607 Komisjoni moodustamine enampakkumise korras vara võõrandamiseks.

22. NOVEMBER 2016

Vallavalitsuse korraldus nr 627 Kiili Gümnaasiumi hoolekogu koosseisu muutmine.

NB! OTSUSTE TÄISTEKSTIDE JA LISADEGA SAAB TUTVUDA KIILI VALLAVALITSUSES, NABALA TEE 2A, KIILI ALEV

Iga päev saab ära hoida 13 tööõnnetust

Viimase kümne aastaga on Eestis registreeritud tööõnnetuste arv tõusnud 3653-lt 4774-le aastas ehk iga päev juhtub keskmiselt 13 tööõnnetust. Neist ligi viiendik on väga tõsiste tagajärgedega ehk põhjustab töötajale raske kehavigastuse või eluohtliku seisundi.

Lisaks inimlikule aspektile on tööõnnetustel ka väga selge majanduslik mõõde. Näiteks aastal 2014 kaotas Eesti seetõttu ligi miljon töötundi. Need on mõtlemapanevad numbrid.

Kuigi suurenenud registreeritud tööõnnetuste arv viitab negatiivsele arengule, on mul selle juures hea meel, et arsti juurde pöördunud töötajad julgevad aina sagedamini mainida, et õnnetus juhtus tööl. Ka tööandjad on hakanud rohkem ilma Tööinspektsiooni meeldetuletuseta esitama tööõnnetuse raporteid.

Harjumaal on registreeritud tööõnnetuste arv aastatel 2011–2015 kasvanud 497-lt 772-ni ning nende põhjusteks on sageli töötaja puudulik väljaõpe ja

juhendamine, antud juhiste mittejärgimine ning probleemid töötervishoiu ja tööohutusega tegelevate töötajate valimisega. Tegevusalade lõikes registreeriti eelmisel aastal enim õnnetusi kaubanduses, metalltoodete tootmises ning veanduses ja laanduses.

Olukorda saab parandada. Tööandjate ja töötajate võimuses on luua koostöös turvalisem ja produktiivsem töökeskkond, mis teenib mõlema poole eesmärke.

Juhtiv roll on siin tööandjatel, kes teevad töökeskkonna ohutust puudutavaid otsuseid. Kahjuks on tihti vedavaks jõuks püüde vältida karistust. Sageli hakkab tööandja tegutsema alles pärast tööinspektori külastust, järgib vaid ettekirjutusi ning teeb minimaalselt vajalikke investeeringuid. Lühiajaliselt võib kokkuvõtte ohutusel olla kasulik, kuid pikemas perspektiivis ületavad kulud või saamata jäänud tulu kokkuhoitud raha. Kannatajaks on eelkõige töötajad.

Olukorras, kus Eesti tööelane elanikkond väheneb, on iga terve kätepaar tööandjale aga aina suurema väärtusega. Hea tööjõu leidmine on juba praegu paljudele ettevõtetele väljakutse ning seda enam tuleb pühenduda inimeste hoidmisele. Hea punkt alustamiseks on näiteks juhendamise ja väljaõppe ülevaatamine ja parendamine.

Lisaks tööandjale peab tööhutusse panustama ka töötaja. Statistika kohaselt on suurimas osas äsja tööle alustanud noored ning töökohta vahetanud inimesed, kes ei ole uusi tööõnnetusteid veel omandanud. Nendega toimub 35% tööõnnetustest.

Õnnetuste vähendamiseks peab töötaja järgima tööandja kehtestatud reegleid ja kasutama isikukaitsevahendeid. Tööandja peab omakorda töötajat, kes ohutusreegleid ei järgi, korrale kutsuma. Ettevõttes peab olema ka tõhus sisekontrolli süsteem, mille abil jälgitakse pidevalt tööohutusest kinni pidamist.

Europa Töötingimuste Uu-

ring 2010 järgi oli Eesti töötajate aasta keskmine töölt puudunud päevade arv tulenevalt tööõnnetusest või tööõnnetustest vahemikus 16 kuni 36 päeva. Euroopa Liidu riikide keskmine näitaja oli aga 7 kuni 16 päeva. Enda ja töökaaslaste suhtes hoolivamad töötajad on võti olukorra parendamiseks, millest võivad otseselt või kaudselt kõik Eestimaa pered.

Ohutuskultuuri arengusse panustavad võrdselt nii tööandja kui ka töötajad. Parima tulemuse nimel võiks omavahel läbi rääkida kõik töökeskkonna ohutusega seotud küsimused nagu näiteks töötervishoiu ja tööohutuse alase juhendamise ja väljaõppe, uute töövahendite valiku ja rakendamise, töökohtade sisustamise jne. Tulu sellest on mitmekülgne. Hea ohutuskultuuriga ettevõttes on vähem tööõnnetusi ja suurem produktiivsus, püsivamad töösuhted ning parem maine klientide ja koostööpartnerite hulgas. | **Maret Maripuu**, tööinspektsiooni peadirektor

BESTKOP Info ja tellimine
gsm 5378 5222
www.bestkop.ee

**tõstetööd, kaevetööd, lumekoristustööd
pinnasetööd, laadimistööd
hüdrovasaratööd (ROXON)**

Kopp-laadur JCB 4 CX teenused

e-pood
www.pärlilugu.ee

PEARL STORY
päris pärlite pood

Kiili vallas tegutsev pisiettevõtte valmistab pärlitest ja poolvääriskividest disainiteid käsitööna.

Jõulune kodumõök toimub 12. detsembril 15-20
Pärlid on suurepärase kingitus!

Jälgi tegemisi FB: Pearlstory

**JÄRGMINE KIILI LEHT ILMUB
22. DETSEMBRIL.
KAASTÖÖDE SAATMISE
TÄHTAEG ON
16. DETSEMBER.**

Info ja kaastööd aadressil:
marko@harjuelu.ee

Kuulutused ja reklaam:
myyk@harjuelu.ee

Pere soovib osta
Kiili alevi lähimbruses, koolist lastele jõukohase jalutuskäigu kaugusel elamu ehitamiseks sobiliku maatüki või minimaalselt 2000 m² krundi otse omanikult. Kõik pakkumised on oodatud! Tel 521 2182, Alar alar88@hotmail.ee

**Tööd saavad
KOKK ja PAGAR-KONDIITER**

Nõudmised kandidaadile: kiirus, täpsus, korrektsus, rutiinitaluvus. Ettevõtte pakub: tublile töötajale lisaks palgale ka lisatasu, kolmel korral päevas söögivõimalust margit.sarrap@kulinaariatoit.ee, 602 4842

**AKTSIASELTS
K.U.MELL**

**MÜÜB
LIIVA
KRUUSA
KILLUSTIKKU
SÕELUTUD MULDA**

Transpordivõimalus
Täpsemalt
telefonil 5648 3838
ja kodulehel
www.mell.ee

TALLINNA KÜTTELADU

PUITBRIKETT al.119.-
PELLETID al.189.-
TURBABRIKETT al.109.-
KIVISÜSI al.189.-
KAMINAPUUD ja
KÜTTEKLOTSID al.250

TASUTA TRANSPORT
JA SOODSAD HINNAD!

Tel 66 00 190, 51 36 999.
Pärnu mnt 139E/7, Tallinn, www.kutteladu.ee

Aitan müüa/vahetada/
üürile anda Teie kinnisvara
(korter, maja, suvila). Kiire
ja professionaalne tehing.
Soodsaim vahendustasu!
Tel 5682 7044,
Aira Piibeheht
Arvin Varad OÜ

ERAKUULUTUSED

Eriline jõulukink! Oma pildiga padi, kott, kaelarätk või põll. Tell. www.lipuvabrik.ee/ joulud

Ilusalong Bjuuti Stop Raudalu keskuses otsib enda toredasse kollektiivi juuksurit osalise tööajaga. Pikaajaline töökogemus ei ole nõutav. Huvi ja küsimuste korral kirjutada mailiaadressile info@bjuutistop.ee

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

Katused, fassaadid, üldehitus ja viimistlustööd. Tel 5352 9476, ehitus@miltongrupp.ee

Korstnapühkija teenused ja eksperthinnangud. OÜ Potipoiss, tel 5807 2581, info@potipoiss.ee

Müüa kuivad küttepuid 40 l võrkkotis: lepp 30 cm, kask 30 cm. Hinnad kodulehel. Alates 50 kotist on transport Kiili valda tasuta. Tellimine tel 5198 9070, info@unitedexpo.ee, www.unitedexpo.ee

Müüa kütte- ja kaminapuid, lahtiselt ja võrgus, klotsid ja tulehakatuse 40 l võrgus ja saepuru, tel 501 8594, kaminapuu.ee

Müüa puitbrikett 960 kg alus 135 €, puidugraanul 960 kg alus 159 €. Info balticpellet.ee või tel 5891 5954

Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserehennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

Ostan belarus-traktori ja vene ratastraktorid, 6t-haagise, sõnnikulaotaja, kirgistanheinapressi. Tel 5609 6431

Ostan kasvavat metsa ja raieõigust. Tel 522 2777

Ostan vana mootorratta ja / või jalgratta. Jawa, CZ jne. Tel 5342 8155

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, info@est-land.ee

Pakume palju erinevaid aknakatteid, hea kvaliteedi ja soodsate hindadega. Helista ja küsi pakkumist tel 5663 3807, ken@aknakate.ee. Osta otse tootjalt, Aknakate OÜ

Soovin üürida Kiili/Rae valda garaaži/ladu kuni 100 m² hobiautode hoidmiseks. Vaatan üle kõik pakkumised. Tel 504 9930

Suur valik puitbrikette, hinnad alates 128 € / t, pellet premium 8 ja 6 mm 175 € / 960 kg, kütteklotsid 1,8 € / kott, kask, lepp. Vana-Narva mnt. 9 laost müüme ka paki kaup alates 1,4 € / 10 kg, tel 5692 4924, 637 9411, www.leilibrikett.ee

"Süstime seinad soojaks" ja tuulepidavaks termovahuga. Soojustuskonsultatsioon ja Thermi termograafia. www.therm.ee, tel 5660 6010

Väikeveod kuni 2,5 t. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936

DACIA DUSTER Premium Edition

Rahu, ka Sina võid sellega sõita.

Hind alates
11900 €

5 AASTANE GARANTII
VÕI 100 000 KM

www.citymotors.ee/dacia

Värvustuse kuulub: metallvärk, konditsioneer, roolis juhtiv rööp ja bluetooth ühendus (ka USB/AUX-paas), katuserehennid, ees elektrilised reguleeritavad elrgusega rooli tagavaras, 16" vejed, tekstiilpoistid, viduüled jne. Kombineeritud kütusekulu 5,4 l/100km, 145 CO₂ g/km. TALLINNA LAAGRI ESINDUS / Pärnu mnt 543 / tel 626 4070. TARTU ESINDUS / Jõe SA / tel 736 7899. SOODMÜÜJAD / KJRESSAARE / Wärmu Auto / tel 453 0322. NARVA / Arbon Motors / tel 356 9393